

ACADEMIA ROMÂNĂ

„Dezvoltarea capacității Ministerului Educației Naționale de monitorizare și prognoză a evoluției învățământului superior în raport cu piața muncii”, cod SIPOCA 3

Rezultat R4: Analiză realizată privind eficiența și eficacitatea instituțiilor de învățământ superior din perspectiva de a elabora prognoze

Modul 1: Analiză privind rapoartele anuale ale rectorilor și cartele universităților pentru regiunea SUD-BUCUREȘTI - rezumat -

Elaborată de către autor:

Expert evaluare 1

Lucian Liviu ALBU

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

Prezenta lucrare, dezvoltată sub egida proiectului „Dezvoltarea capacității Ministerului Educației Naționale de monitorizare și prognoză a evoluției învățământului superior în raport cu piața muncii” (SIPOCA 3), inițiativă finanțată prin Fondul Social European, reprezintă primul modul dintr-o serie de două dedicate studiului eficienței și eficacității prognozelor realizate la nivelul instituțiilor de învățământ superior. Această cercetare este orientată către capturarea nivelului de performanță al prognozelor în termeni de: *efecte asupra ofertei educaționale, impact asupra inserției pe piața muncii și izolare a competențelor de înalt nivel solicitate de angajatori în domenii ce înregistrează potențial de dezvoltare*. Analiza este orientată către zona Sud-București și vizează 13 universități.

Pornind de la îngrijorările existente asupra corelației între competențele dezvoltate de absolvenți și realitatea existentă pe piața muncii, această investigație are trasat ca obiectiv principal *evaluarea și analiza eficienței și eficacității instituțiilor de învățământ superior din perspectiva elaborării de prognoze*. Pentru realizarea acestui obiectiv principal, această cercetare vizează ca obiectiv specific: *analiza, din punct de vedere funcțional, a eficienței și eficacității instituțiilor de învățământ superior din perspectiva elaborării unor prognoze privind identificarea competențelor de nivel înalt solicitate de angajatori, pe termen mediu și lung, pentru competențe în domenii cu potențial de dezvoltare*.

Pentru realizarea obiectivului principal și atingerea punctelor prevăzute în obiectivul specific, lucrarea își propune să dezvolte o metodologie care să conducă la o analiză coerentă și relevantă a gradului în care universitățile sunt eficiente și eficace în realizarea de prognoze asupra competențelor de bază solicitate de angajatori. În acest context, evaluarea gradului de eficacitate și eficiență anterior menționat va fi realizată prin formarea unor scoruri cantitative care să prezinte nivelul de realizare a obiectivelor (ce desemnează eficacitatea) și doza de efort desfășurat de instituții pentru satisfacerea obiectivelor (eficiența). Această analiză va fi realizată pentru toate elementele din obiectivele agregate, vizând atât efectele asupra ofertei educaționale, cât și asupra integrării pe piața muncii.

Prima secțiune are rolul de a prezenta poziția, obiectivele și modul de lucru asumate la nivelul lucrării. Primul capitol oferă o scurtă prezentare a setului de universități incluse în analiză. Este vizată inventarierea facultăților existente la nivelul fiecărei universități. Al doilea

capitol are rolul de a explica metodologia propusă pentru cuantificarea și analiza nivelelor de eficacitate și eficiență în termeni de elaborare de prognoze de către universități.

Relevanța metodologiei provine din faptul că universitățile alocate dețin inițiative manageriale specifice și din faptul că dezvoltă domenii de specializare cu caracter de unicitate. Scorurile sunt obținute în urma analizei bazate din punct de vedere bibliografic pe o paletă largă de instrumente de tipul: carte universitare, rapoarte ale rectorilor, alte documente publice ale universităților ca de exemplu, strategii și planuri operaționale, răspunsuri la un chestionar conceput la nivelul cercetării și contribuții prezente în literatura de specialitate.

Pentru prezentarea metodologiei utilizate în această cercetare este esențială stabilirea dihotomiei eficacitate-eficiență. Din punctul de vedere al proceselor de management, eficacitatea desemnează în general măsura în care o inițiativă conduce la atingerea unui obiectiv clar. Pe de altă parte, eficiența arată maniera în care obiectivul este satisfăcut în relație cu resursele și eforturile mobilizate pentru realizarea acestuia. Aceste două concepte au fost larg utilizate într-o gamă vastă de domenii și aplicații pentru caracterizarea ideii de performanță. În acest context, cele două concepte anterior prezentate sunt utilizate pentru a inventaria capacitatea unei universități de a realiza prognoze. Demersul de cercetare vizează măsura în care instituțiile selectate reușesc să realizeze prognoze (eficacitatea de a satisface acest obiectiv) pentru ca apoi să se concentreze pe resursele și eforturile cheltuite pentru atingerea obiectivului sau nivelul de atingere a obiectivului pentru o anumită doză de efort (eficiența instituțională).

Universitățile din eșantionul de lucru se plasează pe întregul spectru al domeniilor de specialitate. Mai mult, se observă tendința de a nu avea un compartiment organizatoric specializat și orientat către realizarea de prognoze. În aceste condiții, ideea de prognoză este realizată în general de alte compartimente sau structuri și figurează ca un obiectiv subsidiar altor activități.

Având în vedere largul spectru al domeniilor de specialitate și caracteristicile ce diferențiază instituțiile de învățământ superior din analiză, se remarcă tipare de management individual. În acest context, izolarea elementelor de prognoză din gama de obiective generale este posibilă doar printr-o analiză calitativă menită să captureze o serie de repere ce pot fi folosite în analiza comparativă a realizării de prognoze.

Considerând aspectele de mai sus, prezenta metodologie de evaluare a eficacității și eficienței procesului de derulare de prognoze prevede acordarea de scoruri pentru ambele concepte. Astfel, evaluarea eficacității derivă din analiza asupra manierei în care obiectivele de prognoză sunt realizate, iar evaluarea eficienței derivă din capturarea nivelului de realizare a obiectivelor de prognoză în corelație cu resursele și eforturile mobilizate pentru satisfacerea acestor obiective. Metodologia prevede, astfel, estimarea a două categorii de scoruri: una pentru analiza gradului de atingere al obiectivului de prognoză și una pentru comensurarea nivelului de efort depus.

În capitolele III, IV și V se detaliază pentru fiecare instituție eficacitatea și eficiența în efectuarea de prognoze și sunt vizate următoarele coordonate: determinarea efectelor prognozelor asupra ofertelor educaționale, la nivelul inserției pe piața muncii și asupra capacității de identificare a competențelor de înalt nivel specifice domeniilor cu potențial de dezvoltare.

Capitolul 3 este dedicat investigării elementelor ce conduc la stabilirea eficacității și eficienței demersurilor de concepere de prognoze de către universități în termeni de impact asupra ofertelor educaționale. Conform prevederilor metodologice analiza presupune acordarea de scoruri ce urmează o scală de la 1 la 10 pentru doi indicatori urmăriți. În primul rând este vizată determinarea gradului în care universitățile ating obiectivul, ceea ce denotă eficacitatea. Pentru fiecare universitate din cele 13 din eșantion se urmăresc aspecte printre care regăsim: dinamica programelor de studii pe cicluri de formare sau dinamica numărului de studenți în corelație cu cifra maximă de școlarizare. În continuare, ne propunem determinarea gradului în care obiectivul de prognoză este atins în condițiile existenței unei cantități de resurse și efort mobilizate. Această măsură oferă ideea de eficiență. În această direcție sunt inventariate toate eforturile pe care instituția le derulează pentru satisfacerea obiectivelor de mai sus. Pe baza documentelor universitare specifice, sunt izolate eforturile în termeni de misiune, obiective, acțiuni, relație cu studenții, dezvoltare de centre de consultanță și orientare, programe de formare continuă și mobilități internaționale. Astfel, în termeni de eficacitate se observă scoruri ce variază de la 4 la 10 la nivelul eșantionului de universități. În ceea ce privește eficiența, acestea sunt cuprinse în intervalul 0.8 – 1.25.

Capitolul 4 este dedicat studiul eficacității și eficienței universităților de a realiza prognoze în termeni de impact asupra inserției absolvenților pe piața muncii. Abordarea este bazată pe absolvenți și încorporează, de asemenea, activitatea centrelor de consiliere și orientare în carieră. Atât obiectivele propuse de universități, cât și eforturile derulate sunt urmărite prin corelație cu dinamica numărului de salariați din regiune pentru principalele industrii ierarhizate după coduri CAEN, cât și cu evoluția cifrei de locuri de muncă vacante, defalcate la nivel de industrii în cadrul regiunii în analiză.

Pentru eficacitatea observată în această direcție au fost acordate punctaje ce variază între 4 și 10 ca și în cazul anterior. Analiza eficienței a condus la valori ce se plasează între 0.62 și 1.14.

Capitolul 5 discută analiza eficacității și eficienței universităților în termeni de identificare a competențelor de înalt nivel, pe termen mediu și lung pentru competențe în arii cu potențial de dezvoltare. Pentru studiul eficacității de a derula prognoze în termeni de identificare de competențe de nivel înalt, metodologia indică faptul că un grad mare de interes pentru oferta universității poate fi sinonim cu aprecierea că domeniile de specializare oferite sunt percepute ca fiind domenii de interes pe piața muncii și deci pot fi considerate ca facilitatoare de competențe de înalt nivel cu potențial de dezvoltare. În acest sens, pentru cuantificarea gradului de atingere a acestui obiectiv am considerat că cererea pentru programele și competențele oferite de universitate trebuie corelată cu poziția și imaginea instituției din perspectiva prestării de servicii educaționale și cu poziția sa în București și între universitățile de profil din țară.

Urmând procedura prezentată în zona de metodologie, au fost obținute pentru eficacitate scoruri cuprinse între 4 și 10. Pentru acest obiectiv, gradul de eficiență s-a situat între 0.75 și 1.25.

Secțiunea finală sumarizează principalele rezultate ce derivă din analiză și prezintă concluziile principale sub forma unui tablou al eficacității și eficienței universităților, ce permite ierarhizarea acestora în funcție de cele trei obiective urmărite.